

Nové
Sučianske zvesti

1

NOVINY OBCE SUČANY

2014

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XVIII. ROČNÍK • MAREC 2014

Uznesenia:

dňa 6. 11. 2013 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- Dotáciu pre Stredisko evanjelickej diakonie vo výške 3223, 68 €, ktoré budú účelovo použité na opravu strechy budovy Domu dobrého pastiera.
- Pridelenie nájomného 3- izb. bytu na ul. Tehelná p. A. Ondruškovej a predĺženie nájomných zmlúv v nájomných obytných domov na ul. 29. Augusta a Partizánska.
- Odkúpenie pozemkov pre rozšírenie parkoviska pri cintoríne.
- Do funkcie člena Komisie životného prostredia a bytovej p. Zuzanu Laučekovú.
- Do funkcie zapisovateľa Komisie životného prostredia a bytovej Ing. Katarínu Malkovú.

vzalo na vedomie:

- Informáciu o zámere rekonštrukcie obchodného centra.
- Informáciu k projektu Revitalizácia verejných priestranstiev, o ďalšom postupe výstavby D1 a iných dôležitých stavbách v obci.

požiadalo:

- Starostu obce požiadať kompetentných pracovníkov Turčianskej vodárenskej spoločnosti o pomoc pri riešení dlhodobého problému silného zápachu kanalizácie.
- Prednostu obecného úradu zabezpečiť zmenu otváracích hodín zberného dvora tak, aby viac vyhovovala potrebám občanov.

dňa 19. 12. 2013 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- Podanie prihlášky za člena občianskeho združenia Partnerstvo pre Miestnu akčnú skupinu Turiec.
- Rozpočet obce na rok 2014.
- Všeobecne záväzné nariadenie obce Sučany č. 4/2013 o zneškodňovaní obsahu domových žúmp v obci Sučany.
- Polroční odmenu pre hlavného kontrolóra obce vo výške 30% súčtu platov za mesiace Júl až December 2013.
- Pani J. Matúškovú do funkcie prísediacej na Okresnom súde v Martine na 4- ročné obdobie.

dňa 26. 2. 2014 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- Dodatok č. 1 k VZN č. 1/2013 o poskytovaní

dotácií.

- Dodatok č. 2 k VZN č. 9/2009 o určení výšky dotácie na mzdy a prevádzku škôl a školských zariadení zriadených na území obce Sučany.
- Dodatok č.1 k VZN č. 2/1999 Udeľovanie čestného občianstva obce Sučany, ceny obce Sučany a ceny starostu obce Sučany.
- Dodatok č. 1 k VZN č. 3/2013 o podmienkach držania psov na území obce Sučany.
- Dotáciu pre Evanjelický cirkevný zbor a.v. v Sučanoch na opravu veže kostola podľa predloženej žiadosti vo výške 10 000 €,-
- Zmenu rozpočtu obce na rok 2014 z dôvodu použitia finančných prostriedkov z rezervného fondu a poskytnutia dotácie pre Evanjelický cirkevný zbor.
- Predloženie žiadosti o dotáciu na Ministerstvo financií SR na opravu havarijného stavu strechy budovy kolkárne.
- Člena komisie Výstavby, územného plánovania a dopravy p. Jaroslava Kapustu.
- Znenie „Výzvy k fyzickým a právnickým osobám , ktoré doteraz nemajú pripojenú svoju nehnuteľnosť na verejnú kanalizáciu v obci Sučany“.
- Dotácie pre športové organizácie a občianske združenia podľa predložených žiadostí na svoju činnosť z rozpočtu obce nasledovne:

ZO SZZP Sučany	300 €
ZO SZPB Sučany	300 €
ZO JDS Sučany	400 €
Spolu spoločenské a kultúrne organizácie:	1000 €

Klub sučianskych turistov Sučany	1 000 €
Športový krúžok Sučany	300 €
Volejbalový klub Tatran Sučany	300 €
Kolkársky klub Tatran Sučany	1 000 €
Futbalový oddiel Tatran Sučany	5 000 €
Spolu športové organizácie	7 600 €

zrušilo:

- VZN obce Sučany č. 2/2013 o chove a držaní zvierat

vzalo na vedomie:

- Správu o kontrolnej činnosti HK za rok 2013
- Stanovisko HK k zmene rozpočtu obce na rok 2014
- Protest prokurátora č. Pd 3/14/5506-6
- Protest prokurátora č. Pd 4/14/5506-6
- Protest prokurátora č. Pd 5/14/5506-6
- Správa o kultúrnej činnosti za rok 2013
- Správy o činnosti OHZ a OP za rok 2013
- Správu o príprave osláv 750 výročia prvej zmienky o obci
- Inventarizáciu majetku k 31. 12. 2013

požiadalo:

- Starostu obce prerokovať s riaditeľmi OR PZ v Martine a OO PZ v Sučanoch problematic-

kú situáciu v obci so zameraním sa na lokalitu a ich okolie so sociálne neprispôsobivými občanmi. Zároveň zabezpečiť vykonávanie každodenných kontrol zameraných na udržiavanie poriadku a dodržiavania platných právnych noriem v daných lokalitách, a to v súčasnosti obecnej polície, OHZ, policajného zboru a referenta pre správu majetku OcU

- Prednostu, aby pripravil predaj $\frac{3}{4}$ podielu k pozemku parcela č. KN-C 657 o výmere 372 m² MUDr. Jánovi Kodajovi s manželkou Annou, a to spôsobom hodným osobitného zreteľa v cene 25€/ m² s podmienkou predkupného práva pre dedičov p. Anny Lacikovej rod. Kašubovej. Pozemok je v užívaní manželov Kodajovcov od roku 2009 a pre obec inak nevyužitelný.
- Prednostu, aby pripravil predaj pozemku a skladov v priestore námestia pri dome vo vlastníctve pána Kráľika v zmysle záverov z OZ.
- Prednostu OcU o riešenie umiestnenia autobusového prístrešku na autobusovej zastávke Sučany- Hradiská v smere Turany – Martin.
- Referát pre sociálnu starostlivosť zabezpečiť konkrétne podmienky pre zvýšenie veľmi nízkej pripravenosti rómskych detí pred zápisom do 1. ročníka ZŠ vytvorením predškolskej prípravy mimo priestoru MŠ (doporučuje sa v objektu ZŠ).

Obecné zastupiteľstvo sa tiež informovalo o výrube 15 kusov smrekov napadnutých kôrovcom v lokalite parku medzi ul. Kalinčiakova, Partizánska a Podhradská cesta, ktoré bolo vykonané na základe doporučení pracovníkom Správy N.P.Veľká Fatra, Štátna ochrana prírody.

Poznámka redakcie: Plné znenia Uznesení OcZ rovnako ako zápisnice zo zasadnutí OcZ sú prístupné na www.sucany.sk v časti Obecné zastupiteľstvo. V časti zverejňovanie sú tiež všetky platné VZN v plnom znení.

Prevádzkové hodiny zberného dvora separovaného zberu komunálnych odpadov	
Pondelok	7,00 – 15,00 hod.
Utorok	Zatvorené - vývoz
Streda	7,00 – 17,00 hod.
Štvrtok	7,00 – 15,00 hod.
Piatok	7,00 – 14,00 hod.
Sobota	7,00 – 17,00 hod.
Zber konárov a iného dreveného odpadu bude prebiehať v priestoroch dvora Hasičskej stanice Sučany na ul. Partizánskej 4.	

Oprava

V minulom čísle sme omylom uverejnili nesprávne meno Huga Adamčiaka, ktorý sa narodil 17. 11. 2013. Týmto by sme sa chceli ospravedlniť a popriať Hugovi aj šťastným rodičom veľa šťastia a zdravia.

Čerpanie rozpočtu obce v roku 2013

V uplynulom roku boli celkovo naplánované príjmy vo výške 3.230.348 €, skutočnosť však bola nižšia – 2.295.116 €, a to najmä z dôvodu neukončenia procesov, ktoré súvisia s uhradením nákladov na rekonštrukciu budovy ZŠ a revitalizáciu námestia z eurofondov a štátneho rozpočtu do konca daného roka. Bežné príjmy v skutočnosti boli vo výške 2.069.648 €. Z nich najvyššie boli daňové príjmy 1.274 tis. € (v rámci nich tvorili podielové dane 908 tis. €, dane z nehnuteľností 261 tis. €, poplatok za odpad 99 tis. €, zvyšok sú ostatné poplatky – za psa a za užívanie verejného priestranstva). Významnú zložku tiež tvorili transfery zo štátneho rozpočtu vo výške cca 620 tis. € (z toho najviac na základnú školu 482 tis. €, ostatné tvorili dotácie na iné prenesené výkony štátnej správy ako sú matrika, stavebný úrad ap.). Nedaňové príjmy obce boli v roku 2013 vo výške 176 tis. € najmä za nájom a služby v obecných bytoch, správne poplatky, prenájom obecného majetku, poplatky za ošetrovanie, za znečisťovanie ovzdušia a podobne.

V rámci kapitálových príjmov vo výške 161.220 € obec najviac získala pri predaji pozemkov pre Národnú diaľničnú spoločnosť v súvislosti s výstavbou diaľnice /cca 82 tis. €/, za predaj domu v Hrabínach, v ktorom bol obchod s potravinami /66 tis. €/ a menšie čiastky boli získané predajom pozemkov ZWL Slovakia, Slovenskej elektrizačnej prenosovej sústave, p. Kováčovi a urbáru Sučany. Všetky predaje boli uskutočnené na základe predchádzajúceho odsúhlasenia v OZ. Tretou zložkou príjmu obce boli finančné operácie, z ktorých obec použila 64.248 € (jednalo sa najmä o prevod z rezervného fondu obce vo výške 50.500 €, vyčerpanie zostatku z energetického fondu vytvoreného na kompenzáciu nákladov obce vynaložených na vybudovanie energetických zariadení spred približne 15 rokov vo výške 7.540 € a fondu účelovo určeného na zeleň vo výške 6.208 €), pričom uvedeným prevodom tiež predchádzalo odsúhlasenie OZ.

Vo výdavkoch došlo v uplynulom roku k šetreniu. Namiesto naplánovaných 3.230.348 € bolo minutých len 2.099.753, čo bolo spôsobené jednak neuhradením výdavkov v plnej výške za rekonštrukciu budovy ZŠ a revitalizáciu námestia (súvis s príjmom - viď vyššie), ale aj zlepšenou hospodárnosťou a šetrením v uplynulom roku.

V rámci bežných výdavkov, ktoré boli celkovo vo výške 1.748.720 €, bolo použitých na činnosť obecného úradu cca 367 tis. €, na splátky úrokov v banke 49 tis. €, na činnosť OP 38 tis. €, na činnosť OHZ (pracovníci ktorého zároveň vykonávajú a zabezpečujú obci technické a verejnoprospešné služby) 80 tis. €, na činnosť spoločného stavebného úradu 19 tis. €, na údržbu ciest 20 tis. €, na zber, odvoz a uskladnenie odpadu včítane verejnej zelene 91 tis. €, na činnosť VPP, ktorá je z veľkej časti krytá dotáciou zo štátu, 40 tis. €, na verejné osvetlenie 40 tis. €, na údržbu športových zariadení ako aj dotácie športovým klubom 35 tis. €, na údrž-

bu obecných bytov 21 tis. € a na kultúru, včítane kultúrnych akcií, NSZ ap. 33 tis. €. Na základnú školu (spolu so ŠKD a jedálňou) obec vyčlenila 582 tis. € (z čoho bola dotácia zo štátu 481,1 € a zvyšok boli prostriedky obce – na ŠKD 26,5 tis. €, na ŠJ 59 tis. € a na dofinancovanie ZŠ 15,4 tis. €) a na materskú školu so školskou jedálňou 240 tis. €. Zo sociálnych služieb bolo použitých na klub dôchodcov 3 tis. €, na náboženské a spoločenské služby 14 tis. €, na opatrovateľskú službu 14 tis. €, na dávky pre občanov v núdzi 9 tis. € a na dotáciu pre Dom dobrého pastiera Sučany, kde obec slúži ako určitý sprostredkovateľ medzi strediskom evanjelickej diakonie a ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, sumu 54 tis. €.

Z kapitálových výdavkov, ktoré boli vo výške 279.075 €, bolo najviac použitých na prvú splátku nákladov na revitalizáciu námestia včítane prác na viac, a to 208 tis. €, na doplatok za projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu Športového domu z roku 2010 a iné projektové dokumentácie 41,5 tis. €, na nákup domu a pozemkov s ním súvisiacich na Ul. 29 augusta 15 tis. €, na nákup kosačky na zeleň 5,5 tis. €, rekonštrukciu kúrenia v Klube dôchodcov 5 tis. €, na interaktívnu tabuľu pre deti v MŠ 2 tis. € a na nákup umeleckých diel približne 2 tis. €.

V rámci finančných operácií boli výdavky obce vo výške 71.958 €. Tieto boli použité na splatenie istiny z bankových úverov, ktoré si obec v minulosti zobrala. Záverom je potrebné uviesť, že obec v minulom roku zlepšila hospodárenie, čo je zrejme i z nasledujúcej tabuľky:

Vývoj výsledkov hospodárenia obce za predchádzajúce obdobie /v €/:		
Rok	Prebytok hospodárenia	Strata
2006	+ 101.241	
2007	+ 131.050	
2008		- 115.098
2009		- 467.638
2010		- 163.117
2011		- 103.633
2012	+ 87.584	
2013	+ 195.363	

Týmto spôsobom obec vytvorila predpoklady pre väčší rozvoj aktivít v prospech svojich občanov v nasledujúcom období. Uvedené výsledky budú prerokované na najbližšom zasadnutí obecného zastupiteľstva.

A čo má obec naplánované v roku 2014

Obec v tomto roku plánuje príjmy vo výške 2.960.346 €, pričom bežné príjmy by mali byť vo výške 1.862.560 €, kapitálové 1.094.786 € a finančné operácie vo výške 3.000 €. V rámci bežných príjmov by obec mala získať z podielových daní 876 tis. €, z daní z nehnuteľností 259 tis. €, za poplatky za odpady 97 tis. €, ostatné poplatky 6,7 tis. €. Granty na prenesený výkon štátnej správy by mali predstavovať 512,5 tis. €, z čoho väčšina je určená na základnú školu (460 tis. €). Nedaňové príjmy by mali byť v tomto roku na úrovni približne 111 tis. € (platby za služby, prenájom, administra-

tívne poplatky, poplatky za ovzdušie a podobne). Z kapitálových príjmov je rátané s dotáciou z eurofondov na rekonštrukciu budovy ZŠ (547 tis. €) a na revitalizáciu námestia (548 tis. €). V rámci finančných operácií sa uvažuje s prevodom prostriedkov z fondu účelovo určeného na zeleň vo výške 3 tis. €. Vzhľadom k tomu, že rozpočet je stavaný ako vyrovnaný, sú i výdaje plánované vo výške 2.960.346 €. Z bežných výdavkov v celkovej sume 1.815.631 € je na činnosť OeÚ naplánované cca 405 tis. €, na splátky úrokov 49 tis. €, na činnosť Obcejnej polície 38 tis. €, na činnosť OHZ, ochranu pred požiarimi ale aj iné činnosti 90 tis. €, na VPP 31 tis. € a na spoločný stavebný úrad 19,3 tis. €. Oproti minulému roku sa zvyšuje položka na údržbu ciest na 31 tis. €, ďalej na obecné lesy je určených 2,5 tis. €, na zber, odvoz a uskladnenie odpadu 105,7 tis. €, na verejné osvetlenie 52 tis. € a na byty 25 tis. €. Celkom na kultúru je určených cca 50 tis. €, na údržbu športových zariadení 25 tis. €, na dotácie pre športové kluby 17,5 tis. €, na náboženské a spoločenské služby včítane dotácií spoločenským organizáciám je určených 20,4 tis. €, na klub dôchodcov 4 tis. €, na opatrovateľskú službu 14,3 tis. € a na dávky pre občanov v núdzi 8 tis. €. Na základnú školu, včítane ŠKD a ŠJ, obec vyčlenila 588 tis. € (na prevádzku základnej školy obec z uvedenej sumy dostane od štátu minimálne 80%) a na materskú školu so školskou jedálňou 239,5 tis. €.

Z investícií vo výške 501.790 € má byť použitých 10 tis. € na nákup pozemkov, 444 tis. € na dofinancovanie realizácie revitalizácie námestia, 45 tis. € na nákup traktora a 3 tis. € na nákup multifunkčnej panvice do kuchyne MŠ.

Suma výdavkových finančných operácií vo výške 642.925 € je plánovaná na splácanie tuzemskej istiny z prijatých bankových úverov, z čoho cca 542 tis. € predstavuje preklenovací úver, ktorý si musela obec zobrať na prefinancovanie rekonštrukčných prác na budove základnej školy z dôvodu oneskoreného preplatenia z eurofondov, pričom uvedené by malo byť vyriešené v tomto roku. Zvyšných 100 tis. € je plánovaných na splácanie istiny u ostatných, klasických úverov.

Rozpočet obce v tomto, ale aj nasledujúcich rokoch je v prvom rade závislý od doriešenia problémov s preplatením nákladov z eurofondov a štátneho rozpočtu za už zrealizované investičné akcie – rekonštrukcia budovy ZŠ a revitalizácia námestia. Podľa posledných informácií je pomerne vysoká pravdepodobnosť, že uvedené akcie budú obci preplatené. Tým sa obci uvoľnia ruky a bude môcť investovať aj do iných oblastí, ktoré sú pre občana prospešné, či už to bude do rekonštrukcií ciest, rekonštrukcie verejného osvetlenia, vybudovania nového rozhlasu alebo iných priorit podľa rozhodnutia volených zástupcov občanov – poslancov obecného zastupiteľstva tak, aby sme spoločnými silami vytvorili obec krajšiu pre nás i naše deti.

Ing. Vladimír Plížik, hlavný kontrolór

Správy z kontrol

V 2. polroku 2013 hlavný kontrolór vypracoval z vykonaných kontrol správy, v ktorých boli uvedené nasledovné skutočnosti:

a) Kontrola a analýza príjmov a nákladov súvisiacich s organizáciou Hodžových dní v rokoch 2005 až 2013.

Dni Milana Hodžu resp. Hodžove dni sa začali konať koncom júna v roku 2005 na základe doporučenia predsedu vlády SR Mikuláša Dzurindu po prenesení a uložení pozostatkov Milana Hodžu na Národný cintorín v Martine 27. 6. 2002. S uvedenou myšlienkou sa stotožnilo najmä vedenie obce Sučany a poslanci obecného zastupiteľstva v Sučanoch. Po rokovaní, ktoré sa v začiatkoch viedli najmä o podobe pamätníka a neskôr o kultúrno-spoločenských oslavách, sa ako pripomenutie jeho úmrtia – 27. 6. 1944 - v roku 2005 pripravili a uskutočnili po prvýkrát Dni Milana Hodžu, a to v Sučanoch ako rodisku a v Martine ako centre národnej kultúry Slovákov. 24. júna 2005 bol slávnostne za účasti predsedu vlády SR Mikuláša Dzurindu, veľvyslankyne Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Judith Macgregor, vnuka Milana Hodžu – Prof. Johna Palka a ďalších hostí odhalený pomník sučianskemu rodákovi, prvému slovenskému predsedovi vlády Česko-Slovenska Dr. Milanovi Hodžovi na Námestí SNP v Sučanoch. V tejto tradícii sa pokračuje aj v súčasnosti, pričom na jej priebeh bývajú použité rozpočtové i mimorozpočtové zdroje obce Sučany.

Náklady a príjmy za roky 2005 – 2013 týkajúci sa Hodžových dní /v €/ boli nasledovné:				
Rok	Príjmy	Z toho dotácia zo štátu	Náklady	Rozdiel
2005	25.061,41	5.808,94	23.200,14	+ 1.861,27
2006	28.480,38	0	29.521,28	- 1.040,90
2007	10.953,99	0	11.512,13	- 558,14
2008	14.306,58	4.647,15	21.797,76	- 7.491,18
2009	4.349,00	1.850	9.804,20	- 5.455,20
2010	2.725,60	500 /ZSK/	11.100,14	- 8.374,54
2011	5.930	3.800	8.163,04	- 2.233,04
2012	500	0	675,87	- 175,87
2013	500	0	960,34	- 460,34

Z ekonomického pohľadu bol najúspešnejší hneď prvý rok 2005, keď bola obci bola poskytnutá dotácia z Úradu vlády SR, ktorá bola použitá na výstavbu pomníka /48.623,- Sk/, oplatenie pri evanjelickom kostole /79.979,90 Sk/ a dlažbu pri pomníku /25.834,90 Sk/. Obec v spolupráci s pracovníkmi Úradu vlády SR získala aj iné prostriedky od rôznych sponzorov, ktoré boli použité na zabezpečenie osláv v Martine, ale aj na kultúrne akcie v Sučanoch /Robo Kazík, ľudová hudba Poničlec ap./. Napriek vysokým nákladom na pomník a organizáciu Hodžových dní (v obci Sučany bolo použitých cca 200 tis. Sk z mimorozpočtových zdrojov) obec zo svojho rozpočtu na vyššie uvedené akcie neinvestovala nič, naopak z takto získaných peňazí financovala i iné kultúrne aktivity v obci vo výške cca 56 tis. Sk. Náklady na organi-

záciu boli vysoké /cca 696 tis. Sk/, ešte vyššie však boli príjmy /cca 752 tis. Sk/.

Obdobne aj v roku 2006 získala obec od rôznych sponzorov cca 854 tis. Sk, čo bola vôbec najvyššia suma, akú kedy obec získala od súkromných sponzorov. Tieto financie boli použité na kultúrne akcie v Martine aj v Sučanoch (Weiter, Kajzer, Meluš, Eminent, Cantica Collegium Musicum), pričom obec na ich vystúpenia zo svojho rozpočtu vyčlenila cca 31 tis. Sk. V roku 2007 na „Hodžove dni 2007“ obec získala 330 tis. Sk, ktoré boli použité najmä na vystúpenie hudobných skupín v Sučanoch – Verona, Jadranka ap., pričom na dofinancovanie ešte obec použila cca 17 tis. Sk z vlastných príjmov. V roku 2008 súčasťou týchto osláv bolo aj zorganizovanie akcie Sedem divov Turca a Seniorparáda. Najnákladnejšou akciou v tomto roku bolo zabezpečenie skupiny Desmod, ďalej nasledovali Taktici, Skrúcaný, Končekovci a Peter Ondrla. Celkové náklady v tomto roku boli celkom 654 tis. Sk a obec zo svojho rozpočtu v tomto roku vyčlenila zo „svojich“ cca 225 tis. Sk. V roku 2009 obec zabezpečila skupinu Backwards, pričom, po odpočítaní príjmov, ktoré boli účelovo určené na danú akciu, obec zo svojho rozpočtu vyčlenila ešte cca 165 tis. Sk. V roku 2010 obec v rámci osláv spoluzabezpečila slávnostné vydanie známky s motívom M. Hodžu a zabezpečila kultúrny program /skupina Aya, Peter Stašák a Križanová/. Obec, nakoľko nezískala dostatok financií od iných subjektov, na uvedenú akciu zo svojho rozpočtu použila vo svojej histórii najviac finančných prostriedkov, a to cca 250 tis. Sk. V roku 2011 obec zabezpečila súbory Eminent, ľudovú hudbu Hradišnica, Tmavčan a Lalia, Križanová, Turčianska dychovka, AD Fontes Rolníčky, Oriental a skupina Pamper, pričom obec tieto akcie „vyšli“ na cca 66 tis. Sk. Vzhľadom na napätú situáciu v obecnom rozpočte boli oslavy v roku 2012 ale aj v roku 2013 skromnejšie a obec na ne vyčlenila cca 176 € resp. 460 €.

Kontrolou bolo konštatované, že príjmy a náklady boli v jednotlivých rokoch čerpané v súlade s plánovaným a schváleným rozpočtom obce, v rokoch 2011 až 2013 neboli zistené závažné porušenia platných právnych predpisov, rozpočet na danú akciu v príslušnom roku bol schválený obecným zastupiteľstvom a zistené nedostatky nemali podstatný vplyv na čerpanie schváleného rozpočtu.

b) Kontrola uplatňovania a dodržiavania zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach a zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v rokoch 2011 a 2012:

Za sledované obdobie boli na obec doručené dve petície. Prvá petícia sa týkala odstránenia psov v bytovom dome na Podskale. Druhá petícia sa týkala zastavenia projektov na vybudovanie spalovne a elektrárne na bioodpad, pričom identické petície v tej istej veci boli odstúpené na ďalšie rie-

šenie od KSÚ Žilina a ObÚ ŽP v Martine. Všetky petície boli riadne zaevidované v osobitnej evidencii, pričom možno konštatovať, že pri ich vybavovaní nebol porušený petičný zákon.

V roku 2011 bolo zaevidovaných v osobitnej evidencii 22 sťažností a v roku 2012 päť sťažností. Pri ich kontrole boli zistené nasledovné nedostatky:

- nesúlad Smernice o podávaní, prijímaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností a petícií obce Sučany najmä so zákonom o obecnom zriadení ako aj so zákonom o sťažnostiach.
- pri vybavovaní sťažností nebol uplatňovaný a dodržiavaný zákon o sťažnostiach, u väčšiny podaní posúdených ako sťažnosť nebol dodržiavaný postup v zmysle tohto zákona, nebola spísaná zápisnica z prešetrovania sťažnosti a ani pri odpovedi sťažovateľovi nebola splnená obligatórna povinnosť stanoviť, či daná sťažnosť bola alebo nebola opodstatnená, v niektorých prípadoch dokonca nebola predložená žiadna odpoveď sťažovateľovi.
- nedostatky v evidencii, kedy na jednej strane nie sú v centrálnej evidencii spisov vedenej v zmysle zákona o archívoch a registratúre zaregistrované niektoré spisy uvedené v evidencii sťažností a na strane druhej nie sú v evidencii sťažností zaregistrované niektoré podnety, ktoré majú charakter sťažnosti. V rámci evidencie absentuje jednoznačné posúdenie, ktoré podanie napĺňa charakter sťažnosti a ktoré nie.

c) Kontrola bežných výdavkov - podprogram 01.1.1 výdavky verejnej správy, položka 630 – tovary a služby v rokoch 2011 a 2012.:

V rámci bežných výdavkov bolo v týchto rokoch nasledovné čerpanie /v €/:

Rok	Pôvodný rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie	%
2011	165.040	136.761	129.609	94,8
2012	146.520	161.520	144.699	89,6

Kontrolou bolo zistené porušenie viacerých všeobecne záväzných právnych predpisov nasledovne:

1. Pri uhradení príspevku vo výške 400 € na publikáciu „Z histórie pošty v Sučanoch“ došlo k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec môže uhrádzať svoje výdavky z rozpočtu obce buď priamo napr. kúpa alebo môže poskytnúť dotáciu za podmienok stanovených vo VZN. Iná forma prakticky nie je prípustná. Pri uvedenom však nebol dodržaný ani jeden z týchto postupov, faktúra je formulovaná za „príspevok“, pričom ale nebola dodržaná ani jedna podmienka vtedy platné-

- ho VZN obce Sučany č. 6/2009 o poskytnutí dotácie /žiadost', vyhodnotenie, termíny, zmluva, vyúčtovanie ap./ . Prípadná kúpa tovaru s jeho zaúčtovaním tak isto nebola realizovaná v zmysle platnej legislatívy. V uznesení OZ nie je uvedená forma, osoba, ani z ktorej rozpočtovej položky bude uvedené zaúčtované. Pritom suma bola schválená na OZ 16. 12. 2009 bez ďalšej špecifikácie, úhrada však bola vykonaná až 5. 5. 2011.
2. Pri uhradení zálohovej faktúry č. 6/2011 za poradenskú činnosť v oblasti verejného obstarávania v celkovej sume 470 € bol porušený zákon o účtovníctve a zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. V tejto faktúre sú uvedené jednotkové ceny za vyššie uvedené činnosti /napr. 25 €/hod./, nie je však uvedené, koľko merných jednotiek t.j. hodín za jednotlivé činnosti dodávateľ služby „podľa zadaných požiadaviek obce“ vykonal a následne aj vyúčtoval. Účtovný doklad bol neúplný, neobsahoval vyjadrenie množstva. Podľa zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne a zrozumiteľne, čo v danom prípade nebolo dodržané. Zároveň táto faktúra bola uhradená ako preddavková, zálohová, pričom však podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy obec „môže poskytnúť preddavky, ak boli vopred v zmluve výkonov a tovarov písomne dohodnuté, a to najviac na obdobie 3 mesiacov .....“. Uvedená zálohová faktúra bola zaplatená 9. 3. 2011, pričom nebola predložená ani písomná zmluva ani objednávka. Úhrada bola vykonaná skôr /9.3.2011/ ako bola vôbec vystavená zálohová faktúra /22.12.2011/, pričom ako termín dodania služby bol uvedený jún 2011 až december 2012. Uvedeným konaním bol porušený zákon o účtovníctve, podľa ktorého je účtovná jednotka povinná vyhotoviť účtovný doklad bez zbytočného odkladu. Porušený bol tiež zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého preddavky musia byť finančne vysporiadané do konca rozpočtového roka. Uvedená suma 470,- € bola vrátená do

- pokladne obce nasledujúci rok, pričom ako dôvod je uvedený „zaplatená pohľadávka“ bez bližšej špecifikácie.
3. Obec v roku 2011 a v roku 2012 zaúčtovala cca 14 tis. dokladov vo všetkých pokladniach. Pri niektorých ojedinelých výdavkoch /stykač na VO na sídlisku Pefa, údržba KD, údržba MŠ, oprava strechy dom na Ul. pri Váhu ap./ obec nedodržala funkčnú klasifikáciu a programový rozpočet, čím porušila zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Niektoré výdavky boli zaúčtované v položke všeobecný materiál, aj keď charakterom zodpovedajú položke reprezentačné / napr. privesky, potlač 300 ks tašiek /.
  4. Obec nedoriešila niektoré neproduktívne náklady /penále, trovy právneho zastúpenia) z roku 2012 v škodovej komisii.
  5. Pri fakturovaní súťažných podkladov pre účely verejného obstarávania na revitalizáciu námestia nepreukázanie kalkulácie nákladov, ktoré v zmysle zákona o verejnom obstarávaní mali zodpovedať nákladom na rozmnoženie súťažných podkladov, nakoľko ich výška, 350 €, sa javí ako značne nadhodnotená.
  6. Nedostatky zistené pri realizácii zmluvy o službe s firmou Ille-Papier- Service SK spol. s.r.o. Skalica. Podľa charakteru sa jednalo o kombináciu kúpnej zmluvy /na náplne/ a nájomnej zmluvy /na dávkovače, ktoré sú vlastníctvom uvedenej firmy/. Podľa všeobecných obchodných podmienok je táto firma oprávnená zvýšiť ceny za služby v prípade rastu nákladov. Uvedené ustanovenie všeobecných obchodných podmienok je však značne všeobecné a neobsahuje konkrétne mechanizmy na možnú úpravu ceny. Dohoda oboch strán o prípadnej zmene zmluvy však musí byť dostatočne určitá, aspoň v takej miere, aby bola vždy možná kontrola jej uplatnenia. V tomto prípade však ide o ustanovenie nejasné, neurčujúce o aké náklady ide a v akej miere sa aké náklady majú v prípade ich rastu premietnuť do nárastu ceny. Uvedené ustanovenie je tak pre jeho neurčitost' v zmysle Občianskeho zákonníka neplatné.

7. Nedostatky zistené pri distribúcii hygienického materiálu. Nie je zavedený systém príjmu a výdaja, z ktorého by bolo zreteľné kde, kedy a aký materiál bol použitý, do priestorov skladu majú vstup aj iné osoby, ako tie, čo s týmito prostriedkami pracujú, zodpovední pracovníci nemajú uzatvorenú za tento materiál hmotnú zodpovednosť.
8. Rozdielne lehoty medzi dobou platnosti zmluvy o výpožičke na počítačové zariadenia slúžiace na zriadenie bezplatného prístupu verejnosti na internet medzi obcou a Slovenskou národnou knižnicou a poisťovňou zmluvou na tieto zariadenia. Uzavretie poisťovnej zmluvy vo výške 161,15 € malo zmysel na začiatku zmluvného vzťahu v roku 2007, v súčasnosti je však uvedená suma s ohľadom na vek PC zostáv, ich skutočnú hodnotu ako aj na fakt, že PC zostavy sa nachádzajú v knižnici, do ktorej je časovo obmedzený prístup rešpektujúci otváracie hodiny knižnice /maximálne 20 hodín týždenne/, neadekvátne. Ich využitie je, s ohľadom na vyššie uvedené fakty, ako aj na súčasnú dostupnosť internetu či už v škole alebo v domácnostiach, minimálne a je preto otáznym zmysel akéhokoľvek nákladu spojeného s uvedeným.
9. Nezaevidovanie niektorých hrobov do existujúcich hrobových miest na web stránke www.pohrebiskasr.sk.

Kontrola týkajúca sa Hodžových dní bola uzavretá záznamom t.j. pri nej neboli zistené závažné porušenie právnych predpisov, ostatné dva kontroly boli ukončené správou. Na odstránenie nedostatkov zistených pri týchto dvoch kontrolách prijal starosta obce opatrenia. Detailnejšia verzia kontrol, rešpektujúca platné zákony, najmä zákon o ochrane osobných údajov, sa nachádza na web stránke obce Sučany, úplné verzie majú všetci poslanci obecného zastupiteľstva. Záznam a správy z kontrol boli v zmysle zákona prejednané v obecnom zastupiteľstve.

Ing. Vladimír Plžik
hlavný kontrolór

Vážení občania,

Obvodné oddelenie Policajného zboru v súčinnosti s Obecnou políciou v Sučanoch, Vás žiada a upozorňuje na skutočnosť, že od 1.1.2014 došlo k úprave Zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 52 odseku 3.

Najčastejšou príčinou dopravnej nehody s účasťou chodca je neoznačený chodec bez reflexných prvkov, alebo bez reflexného bezpečnostného odevu. Následkom takejto dopravnej nehody býva ťažké zranenie s trvalými následkami a dokonca aj smrť samotného chodca.

Chodcom sa podľa tohto zákona rozumie účastník cestnej premávky pohybujúci sa pešo, chodcom je aj osoba, ktorá napr. ťahá sánky, detský kočík, vozík pre osoby so zdravotným postihnutím, alebo ručný vozík s celkovou šírkou nepresahujúcou 600 mm, osoba, ktorá sa pohybuje na lyžiach, korčuľoch,

skejtborde, alebo obdobnom športovom vybavení, pomocou mechanického alebo elektrického vozíka pre osoby so zdravotným postihnutím, a osoba, ktorá tlačí bicykel alebo motocykel alebo vedie zvierata.

Chodec idúci po krajnici, alebo po okraji vozovky za zníženej viditeľnosti, ako je napr. tma, šero, dážď, sneh, hmla, fujavica, je povinný mať na sebe reflexné prvky, alebo reflexný bezpečnostný odev AJ V OBCI !!! Pri nedodržaní tejto povinnosti mu hrozí sankcia 30 €.

Políciou nejde o ukládanie sankcií chodcom, ktorí nerešpektujú zákon, ale hlavne o ochranu ich života a zdravia. Je veľmi dôležité, aby sa táto skutočnosť nepodceňovala, pretože najcennejšie, čo človek môže mať, je jeho život a zdravie. Preto dodržiavaním povinností zo zákona a správnym prístupom k prevencii sa bude spoločnosť a hlavne občan cítiť bezpečne, čo bude mať vplyv hlavne na kvalitu nášho života

Revitalizácia námestia 2013

Dňa 6. 12. 2013 sa konal otvárací ceremoniál, na ktorom starosta obce Sučany JUDr. Jozef Petráš CSc. a vedúci stavby Ing. Vladimír Baláž otvorili pre občanov zrekonštruované námestie.

Pripomeniem, čo tomu predchádzalo. Obecné zastupiteľstvo Obce Sučany sa v posledných dvoch volebných obdobiach zaoberalo dôležitou témou, ktorou bola potreba rekonštrukcie pôvodného námestia. Názory poslancov boli rôzne. Za, ale aj proti. Boli vypracované prvotné nákresy, štúdie a potreba rekonštrukcie si získala viac prívržencov. Bolo rozhodnuté o rekonštrukcii námestia a objednala sa projektová dokumentácia pre stavebné povolenie a realizáciu stavby. Následne po vyhlásení výzvy sa obec prihlásila do súťaže s projektom „Revitalizácia verejných priestranstiev obce Sučany“. V súťaži obec uspela a mohla pristúpiť k Verejnému obstarávaniu na realizáciu toh-

to projektu. Obstarávanie sa uskutočnilo v dvoch kolách. V prvom zvíťazil EURO Building, s.r.o. Bratislava, no k podpisu realizačnej zmluvy nedošlo, pretože Obec Sučany požiadala o zrušenie verejného obstarávania. Dôvodom bola povodeň,

ktorá zasiahla aj časť námestia, ktorú tak nebolo možné rekonštruovať. V druhom kole sa víťazom obstarávania stalo konzorcium spoločnosti STRATEG Building s.r.o. Lipany (neskôr STRAMON, s.r.o. Košice) a EKO SVIP, s.r.o. Sabinov. Podklady k projektu spracovala následná manažérska spoločnosť Sagacita, s.r.o. Dolný Kubín.

Do projektu boli zahrnuté práce:

- na odstránení stavieb starého Obecného úradu, garáže, fontány, studní a odvoz sutín na skládku
- na vybudovaní verejného hygienického zariadenia
- na vybudovanie verejného osvetlenia, súboru prvkov drobnej architektúry
- na rekonštrukciu a vybudovanie súboru prvkov verejnej zelene
- na rekonštrukciu spevnených plôch a chodníkov, miestnej komunikácie

V mesiaci máj 2013 na základe požiadaviek Krajského pamiatkového úradu bolo vykonané Zameranie archeologického náleziska, na ktorom bol neskôr vykonaný Archeologický výskum. Tento bol ukončený 4. 7. 2013, kedy sa začalo s postupným zasypávaním priestorov, v ktorých bol samotný výskum realizovaný. Získané poznatky z výskumu obohatia a doplnia doterajšie zverejnené poznatky z histórie našej obce. Nájdené časti keramiky, platidlá a iné artefakty budú neskôr sprístupnené verejnosti v zbierkach Slovenského národného múzea v Martine alebo po ich vydaní v Dome Ďurka Langdfelda v Sučanoch.

Rozsah rekonštrukcie kanalizácie, pozemnej komunikácie a chodníkov na námestí si vyžiadala aj úplnú uzávierku dopravy. Aj na základe takýchto

opatrení sa mohlo konštatovať, že na tejto stavbe neboli zaznamenané žiadne úrazy či iné udalosti, ktoré by ohrozovali život, zdravie archeológov, či stavbárov.

Najväčším problémom počas celej realizácie projektu bol sústavný nedostatok finančných prostriedkov zo strany zhotoviteľa, konzorcia uvedených spoločností, napriek prísľubu bankových záruk, ktoré boli negované exekúciami. Z dôvodov ohrozenia projektu boli funkcionári obce vyvolané rokovania smerujúce k dokončeniu začatého diela. Na základe výsledkov rokovaní sa mohla Obec Sučany zapojiť do financovania prác smerujúcich k dokončeniu projektu. Podotýkam, že zo strany obce sa jednalo o rozhodujúci krok. V opačnom prípade by na námestí bola ešte dnes len jedna veľká archeologická jama. Z dôvodu archeologických výskumov a nedostatku financií na realizáciu prác bol so súhlasom Riadiaceho orgánu pôvodný termín dokončenia výstavby z 31. 6. 2013 posunutý na 31. 8. 2013. Zároveň doposiaľ nebola dodaná socha Dr. Milana Hodžu v nadživotnej veľkosti, ktorú má ako súčasť tohto projektu dodať zhotoviteľ.

Samotné práce boli uskutočňované subdodávateľsky a na realizácii stavby sa podieľali viaceré spoločnosti, či živnostníci. Zástupcov obce trápi aj to, že prvotný zámer vytvorenia pracovných miest pre našich občanov nebol naplnený. Namiesto našich občanov tu pracovali iní odborníci, ale aj menej zdatní remeselníci.

Po mnohých problémoch, napomínaníach zhotoviteľa na nečinnosť, nekvalitu, nedostatok kvalifikovaných odborníkov sa podarilo dielo dokončiť a odovzdať ho do užívania občanom. Prekládkou Pamätníka SNP na súčasne miesto sa predžilo námestie našej obce a vzniklo tým kompaktné dielo s množstvom zelene: námestie s dominantným pódium, či Eurozáhonom dotvorené modernými prvkami drobnej architektúry, ktorými sú lavičky, koše, stojany na bicykle. Taktiež sem patrí aj osvetlenie a doplnky novej Tržnice. Občania určite privítajú nové moderné Hygienické zariadenie ako aj vzniknuté parkovacie plochy. Vzniklo viac chodníkov a zlepšila sa kvalita povrchu vozovky.

Vedeniu obce sa podarilo nad rámec predĺžiť záruku na akosť dodanej dlažby od spoločnosti Chyžbet SK, s.r.o. Turany zo zákonnej lehoty dvoch rokov na päťročnú lehotu. Dodávateľ sa zároveň zaviazal zistené prípadné chyby tovaru odstrániť v lehote 30 dní od doručenia ich oznámenia.

Riadiaci orgán dňa 12.12.2013 vykonal kontrolu na mieste. Zistené nedostatky drobného charakteru nebránili tomu, aby Verejné priestranstvá obce boli skolaudované a dané do užívania. Taktiež bola vyplatená väčšia časť finančných prostriedkov za realizáciu projektu. Obec Sučany si splnila všetky záväzky, ktoré jej z realizácie projektu vyplynuli a v súvislosti z realizáciou tohto projektu nemá žiadne iné nesplnené záväzky.

Napísal: Mgr. Olbert Vladimír
prednosta OčÚ

VII. Sučiansky ples

Po minuloročnej prestávke sa v kultúrnom dome znovu plesalo už na VII. Sučianskom plese. Záujem bol veľký, ale z kapacitných dôvodov nemohlo byť vyhovené všetkým záujemcom. Ples už tradične otvoril starosta obce JUDr. J. Petráš úderom na gong a prípitkom. Po mladých tanečníkoch Kristíne a Jakubovi z tanečnej školy PegaFun v Martine sa už o zábavu postarala hudobná skupina Alparola a spevák Maroš Bango, ktorý svojimi vtipnými poznámkami bavil prítomných. V rámci programu

starosta obce odovzdal Sučiansku fazuľku - Cenu starostu obce, ktorú tento rok získala Sučianka za reprezentovanie obce na rôznych kultúrnych podujatiach ako aj spríjemňovanie kultúrnych akcií konaných v obci. Za celý súbor cenu prevzali T. Brachniaková a M. Matula. Okrem toho pán starosta odovzdal aj ceny najúspešnejším kolkárom a tímom 56. ročníka Kolkárskeho turnaja. V rámci družstiev sa na treťom mieste umiestnilo družstvo „Rozvodňa Sučany“, na druhom mieste „Traktor

Podskala A“ a prvé miesto dosiahlo družstvo „Obec Sučany“. Z jednotlivcov skončil na treťom mieste Martin Lacika, na druhom Peter Čech a víťazom sa stal Róbert Matula. A nechýbala ani bohatá tombola. Zábava bola skvelá a mnohí sa bavili až do skorých ranných hodín.

Vďaka patrí organizátorom za výzdobu, program aj celkové zabezpečenie priebehu plesu.

Foto: T. Pročka, A. Matula

Sučianska fazuľka

Ocenení kolkári

Pokapala na salaši slanina...

Fašiangy sú doba od Troch kráľov do Popolcovej stredy. Najznámejšie a zároveň najveselšie sú posledné dni fašiangy, spojené s radovánkami a hodovaním. Fašiangové tradície, spojené so sprievodmi maskovaných ľudí, boli akýmsi prechodom medzi Vianocami a Veľkonočnými sviatkami, medzi zimou a jarou. Už z 13. storočia sú písomné záznamy, že naši dávní predkovia sa na bujaré oslavy veľmi teši-

li, čo bolo ale trňom v oku pre cirkev. Vtedy bývali fašiangy oveľa hlučnejšie ako dnes. Každý sa snažil užiť si tieto krátke chvíle ako najlepšie vedel. Veselil sa bohatý aj chudobný, pán aj sluha, majster aj tovariš. Jedli sa fašiangové šišky, veselo popíjalo, spievalo a tancovalo pri hudbe. Aj teraz v sobotu, 1.3. sa v Sučanoch zišli nadšenci pre starodávne tradície a pripomenuli občanom, že sa blíži koniec hodovania a veselosti a nastane doba štyridsaťdňového pôstu. Pod patronátom kultúrneho referenta, spoluúčinkovania Jednoty dôchodcov a súboru Sučianka, bola naplnená prvá časť ukončenia Fašiangov, sprievod masiek obcou. Druhá a posledná časť Fašiangov sa uskutoční 4.3. od 15,00 hodiny v utorok, Pochovávaním basy v Robotníckom kultúrnom dome, kde nebude chýbať v úvode v podaní Sučianky pochod masiek, s neodmysliteľnou piesňou, „Pokapala na salaši slanina...“, a nakoniec samotný humorne ladený obrad pochovania basy.

Text : J. Šteuček Foto : T. Pročka

Medzinárodný deň žien

Divadelný súbor „Pišinger“ z Bystričky a deti z materskej školy v Sučanoch pripomenuli v nedeľu popoludní, 9.3., viac ako stotridsiatim sučianskym ženám (manželkám, matkám, babičkám aj prababičkám), aký sviatok je Medzinárodný deň žien 8. marec. Pod záštitou obecného úradu, starostu obce JUDr. Petráša a referenta kultúry M. Miháľika bola každá účastníčka obdarovaná peknou ružičkou a marcipánovým srdiečkom.

J. Šteuček, foto: T. Pročka

Materská škola, Hurbanova 10, 038 52 Sučany

Podmienky a kritériá na prijatie dieťaťa do materskej školy

Úvodné ustanovenie

- **O prijatí dieťaťa** do materskej školy **rozhoduje riaditeľ MŠ** podľa § 5 ods. 14 písm. a) zákona NR SR č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Riaditeľka MŠ pri prijímaní detí na predprimárne vzdelávanie vydá zákonnému zástupcovi dieťaťa **Rozhodnutie o prijatí a neprijatí dieťaťa na predprimárne vzdelávanie.**
- Podľa § 38 ods. 4 zák. č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov na rozhodovanie riaditeľa MŠ o prijímaní detí do MŠ sa nevzťahuje všeobecne záväzný právny predpis o správnom konaní.

Miesto a čas zápisu

- Miesto zápisu určí riaditeľ MŠ spolu s dátumom zápisu. Miesto a termín zápisu na predprimárne vzdelávanie zverejní riaditeľ MŠ obvyklým spôsobom na verejne prístupnom mieste
- Zápis detí do MŠ sa uskutoční v priestoroch materskej školy v Sučanoch v termíne od 3.marca do 31. marca príslušného kalendárneho roka.
- Riaditeľ školy spolu s miestom a termínom prijímania detí do MŠ zverejní na verejne prístupnom mieste podľa bodu 1. tohto článku aj ďalšie podmienky prijímania detí, prerokované s pedagogickou radou, uvedené v školskom poriadku MŠ.

Základné podmienky prijímania detí do MŠ

- Dieťa sa do MŠ prijíma na základe **písomnej žiadosti zákonného zástupcu (zákonných zástupcov) spolu s osobnými údajmi, ktoré sú MŠ oprávnené požadovať a spracúvať** :
  - a) o deťoch: meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia, bydlisko, rodné číslo, štátna príslušnosť, národnosť, údaje o fyzickom zdraví a duševnom zdraví, údaje o mentálnej úrovni vrátane výsledkov pedagogicko-psychologickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky,
  - b) o zákonných zástupcov dieťaťa: meno a priezvisko, adresa zamestnávateľa, trvalé bydlisko, telefónny kontakt, prípadne aj e-mailový kontakt.
- Ak ide o dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zákonný zástupca predloží aj vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Ak ide o dieťa so zmyslovým a telesným postihnutím, predkladá tiež vyjadrenie príslušného odborného lekára.
- **O prijatí (neprijatí) dieťaťa na predprimárne vzdelávanie do materskej školy rozhoduje riaditeľ školy.**
- **Do MŠ sa prednostne prijímajú deti, ktoré:**
  - a) dovŕšili piaty rok veku,
  - b) majú odložený začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky,
  - c) majú dodatočne odložený začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky.

- Zákonný zástupca má právo rozhodnúť o tom, či dieťa s odloženou školskou dochádzkou bude navštevovať materskú školu alebo nultý ročník ZŠ.
- V prípade ak pôjde o dieťa s odloženou školskou dochádzkou alebo dodatočne odloženou školskou dochádzkou, zákonný zástupca o tom bezodkladne informuje riaditeľa školy alebo zástupkyňu MŠ. Spravidla do 15. apríla/ až do 15. júna/ predloží rozhodnutie o odklade začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky vydané riaditeľom základnej školy, kde bolo dieťa na zápise k plneniu povinnej školskej dochádzky.
- Ak ide o dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zákonný zástupca predloží aj vyjadrenie príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie. Ak ide o dieťa so zmyslovým a telesným postihnutím, predkladá tiež vyjadrenie príslušného odborného lekára.

Osobitné podmienky prijímania detí do MŠ

- V prípade zvýšeného **záujmu o prijatie detí do MŠ, ktorý by mohol prekročiť kapacitu MŠ, toto usmernenie odporúča pri prijímaní detí uprednostniť ďalšie kritéria v tomto poradí:**
  - a) trvalý pobyt aspoň jedného zo zákonných zástupcov dieťaťa, alebo dieťaťa v Sučanoch,
  - b) k 31. 8. príslušného kalendárneho roku dieťa dovŕši fyzický vek tri roky,
  - c) zamestnanosť zákonných zástupcov,
  - d) starostlivosť slobodnej matky alebo osamelého rodiča o dieťa,
  - e) sociálne znevýhodnené prostredie dieťaťa - potrebné predložiť potvrdenie z príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny,
  - f) predošlé umiestnenie staršieho súrodencu v MŠ,
  - g) adaptačný pobyt dieťaťa v MŠ.

Odporúčané postupy pri prijímaní detí do MŠ

- Okrem kritérií, uvedených v čl. 4 Usmernenie pri prijímaní detí odporúča riaditeľka MŠ uplatniť tieto postupy:
  - a) výnimočne je možné prijať aj dieťa mladšie ako tri roky – ak to umožnia kapacitné možnosti MŠ a budú vytvorené vhodné materiálne, personálne a iné podmienky napr. ak má dieťa zvládnuté základné hygienické návyky a súčasne ak má osvojené samoobslužné činnosti v obliekaní, jedení a pod.
  - b) pri zníženej adaptačnej schopnosti dieťaťa môže riaditeľ po prerokovaní so zákonným zástupcom rozhodnúť o prerušení dochádzky dieťaťa do MŠ na dohodnutý čas,
  - c) riaditeľ MŠ je oprávnený rozhodnúť o prijatí dieťaťa do MŠ v priebehu školského roka - v prípade uvoľnenia miesta v MŠ - za predpokladu, že sa jedná o dieťa ktoré predtým splnilo kritéria prijatia do MŠ, ale z kapacitných dôvodov nebolo možné jeho prijatie vyhovieť.

Mgr. Andrea Krčulová, riaditeľka MŠ Sučany

3. narodeniny školského časopisu KARIS

Napriek tomu, že v médiách o našich slovenských celebritách popíšu kadečo, na Bilingválnom gymnáziu u nás v Sučanoch sa redakcia tunajšieho školského časopisu KARIS rozhodla pozvať na pôdu školy známu slovenskú moderátorku Adelu Banášovú. 26. 2. 2014 sa sen stal skutočnosťou a v rámci osláv 3. narodenín školského časopisu prišiel na gymnázium úsmev, charizma, skvelý humor a brilantne zvládnuté slovo. Adela sa nenechala prosiť a na otázky mladých ľudí odpovedala trefne a s nadnesenou dávkou humoru. A čo žiakom gymnázia táto beseda priniesla? Okrem krčkov v bruchu od smiechu to bol aj životný príbeh Adely, ako sa dostala k práci v rádiu, prečo bolo rádio jej vášňou a aj to, prečo ho opustila. „Poohovárala“ s nami aj jej najobľúbenejšieho kolegu Mateja Sajfu Cifru, poradila nám, že v živote treba nasledovať svoje ciele a sny, že každý človek je pre náš život obohacujúci a záleží len na tom, ako

veľmi necháme ľudí prispieť do nášho života. Predstavila aj svoju čerstvú knižnú novinku, ktorou je zbierka rozprávok s názvom Zabudnuté rozprávky a aj to, na koľko jej život ovplyvňujú médiá a televízna obrazovka. Táto talentovaná, sebaistočná a šikovná slečna sa nebála chytiť ani veľkého noža a pre účastníkov besedy rozkrájala narodeninovú tortu. Adela si to rovno z gymnázia namierila do Turčianskej knižnice v Martine, kde na ňu čakalo ďalšie publikum. Na cestu nám popriala veľa úspechov, vyzdvihla atmosféru v škole a zaujímavé otázky žiakov a všetci sme sa s úsmevom na tvári a spokojnosťou rozlúčili.

Petra Abrahámová

Karneval

Hurá, karneval!!! Kričia každý rok všetci žiaci na 1. stupni. Aj tento rok sa z detí stali princovia, roboti, hokejisti, mačičky, princezné, víly a čarodejnice. Tak veľmi sa tešili, že niektorí z nich nemohli ani spať. O zábavu sa staral DJ ujo Miro (pán Mihálik), ako ho deti už familiárne volajú, o hladné a vytancované brušká zasa naše tety kuchárky, ktoré každý rok nachystajú vynikajúce šišky a čajik, za čo im patrí veľký obdiv a vďaka. Pani učiteľky, ktoré karneval organizujú, nakúpili suroviny na šišky, postarali sa o výzdobu, ceny do tomboly, a samozrejme starali sa tiež o zábavu, po záverečnej piesni si konečne vydýchli, že všetko dobre dopadlo. Zábava bola vynikajúca. A o rok si môžeme opäť všetci zakričať: „Hurá, karneval!“

Mgr. Eva Stehlíková

Zápis žiakov do 1. ročníka

Počas dvoch dní, 22. - 23. januára 2014 sa na Základnej škole v Sučanoch uskutočnil zápis budúcich prváčikov do školy. Týždeň pred ním si naši predškoláci najprv prišli obzrieť triedy a aj pani učiteľky prvákov. Tie pre nich pripravili úlohy a hry, aby sa presvedčili, že i keď ich čaká veľa učenia, bude to ľahké a zábavné. Na zápise sa už deti ničoho nebáli a aktívne sa zapájali do činnosti a prerozprávali všetko zaujímavé zo života škôlkára. Väčšina z nich nám prezradila, že do školy sa už veľmi tešia, lebo ich tam čakajú milé pani učiteľky.

Mgr. Lucia Vrábelová

Deň otvorených dverí na Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Jahodníkoch

Dňa 11.2.2014 sme navštívili Strednú odbornú školu obchodu a služieb v Jahodníkoch. Konal sa tu Deň otvorených dverí pri príležitosti 95. založenia školy. Hneď na začiatku nás čakali učelia a žiaci s krátkou prezentáciou. Potom sa začala prehliadka školy. Videli sme skoro všetky triedy, odborné učebne, dokonca aj telocvičňu. V každej učebni bolo pripravené malé prekvapenie. Starší žiaci nám v krátkosti porozprávali o odboroch ktoré študujú. Celý program sa niesol v duchu Fašiangov. Ukázali nám pochovávanie basy, dali

okoštovať sladkosti, ktoré práve dokončili, ale ponúkli sa aj, že nám namaľujú nechty či vyžehliavly vlasy. Niektorí z nás si vyskúšali úlohu čašníka, za ktorú boli odmenení krásnym a chutným kokteilom. Na záver sme sa preniesli na Kubu. Mali sme možnosť ochutnať exotické ovocie, banánovú polievku, či nealko likér z banánov. Už teraz sa niektorí z nás tešia, ako v septembri prekročia brány tejto školy! Pre nás ostatných to bolo veľmi príjemné predpoludnie.

Žiaci 9.A a 9.B

Súťaž Integračík

Pri príležitosti Národného dňa 112 sa žiaci našej školy zapojili do výtvarnej súťaže „Nakresli svojho Integračíka“, ktorú vyhlásilo Ministerstvo vnútra SR. Téma bola pre mnohých žiakov zaujímavá. S chuťou sa pustili do práce a výsledkom

boli originálne kresby. Porotu zaujala práca nášho žiaka Tomáška Remeňa, žiaka 4.B triedy. V rámci celého Slovenska ho ocenila 2. miestom. Ocenenie Tomáškovi prišli odovzdať prednosta Obvodného úradu Žilina Ing. J. Macášek a prednosta Okresného úradu Martin Ing. M. Ličko. Vedúci Koordinačného strediska Integrovaného záchranného systému v Žiline Miroslav Bobčík pútavo opísal našim štvrtákom prácu integrovaného záchranného systému. Vysvetlil žiakom, ako často býva linka 112 zneužívaná najmä deťmi. Naši žiaci sa svojimi vedomosťami o tom, ako postupovať v krízovej situácii nedali zahanbiť. Najviac sa však potešil Tomáško, ktorý si už pred Vianocami odniesol domov spolu s diplomom pekný darček.

Mgr. Erika Segečová

Valentínska párty

Sviatok zaľúbených - Valentín - oslávili 14.2.2014 aj žiaci našej školy. Viac než 80 žiakov sa zúčastnilo Valentínskej párty, na ktorej sa zabávali, tancovali a súťažili celé popoludnie. Každý si prišiel na svoje, keďže do hlasovania o piesne, ktoré sa hrali, sa predtým mali možnosť zapojiť všetky ročníky. Vďaka krásnej výzdobe, na výrobe ktorej sa podujala pani asistentka, sa celá jedáleň premenila na veľké romantické miesto, v ktorom mohli žiaci napísať venovanie svojim obľúbencom v rámci valentínskej pošty či napísať svoje priania na „Srdce splnených prianí“, ktoré bude ešte nejaký čas zdo-

biť priestory školy. Spoločne dúfajme, že sa im ich priania splnia!

Mgr. Petra Matovičová

ZVYŠOVANIE KVALITY VZDELÁVANIA
NA ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH
ŠKOLÁCH S VYUŽITÍM ELEKTRONICKÉHO TESTOVANIA

Základná škola v Sučanoch sa zapojila do ďalšieho projektu: „Zvyšovanie kvality vzdelávania v základných a stredných školách s využitím elektronického testovania“

Základná škola Sučany sa dňa 13.2. 2014 zapojila do národného projektu „Zvyšovanie kvality vzdelávania v základných a stredných školách s využitím elektronického testovania“ v spolupráci s NÚCEM. Touto spoluprácou škola získa výpočtovú techniku a žiaci mali možnosť overiť si získané vedomosti trochu inou formou.

Medzi hlavné ciele projektu patrí:

- Zvýšenie kvality vzdelávania prostredníctvom elektronického testovania,
- Zapojenie učiteľov do tvorby testov a úloh,
- Vytvorenie databáz testov a úloh – približne 30.000 úloh zo všeobecno-vzdelávacích predmetov a približne 130 testov zo vzdelávacích oblastí a kľúčových kompetencií,
- Moderné a softvérovo bezpečné spracovanie a vyhodnotenie testov a úloh,
- Zefektívnenie a urýchlenie porovnávania dosiahnutých výsledkov v predmetoch z oblasti vzdelávania pre učiteľa, školy.

V Sučanoch sa na testovaní zúčastnilo 35 žiakov 5.A a 5.B triedy. Piati patrili medzi prvých žiakov na Slovensku, ktorých testovali elektronicky, a to z predmetov matematika, slovenský jazyk a literatúra. Po absolvovaní testov mali žiaci okamžitú spätnú väzbu v podobe získaných bodov.

31 žiakov z 9.A a 9.B zas čakal písomný test z matematiky, slovenského jazyka a literatúry. Deviatci boli radi, že si mohli mesiac pred hlavným testovaním overiť svoje vedomosti, a tak zistiť, v čom sú doma a na čom musia ešte popracovať. Namiesto záveru želim všetkým deviatkam veľa chuti do učenia a nech 12. marca 2014 vykročia tou správnou nohou!

Mgr. Ivana Remeňová
a Mgr. Mária Petrikovičová

Spomienka na Eugena Lazišťana (8.3.1917- 6.1.2006)

Rodák síce z Hriňovej, no z matkinej strany pochádzal zo známej sučianskej rodiny Langsfeldovej, bol celý svoj ďalší život od r.1923 už bytostne spätý s našou obcou Sučany. Tu vyrastal, žil a tvoril. Tu, spoločne s manželkou Oľgou, rod. Blahovou, dcérou Milenou, synom Jánom a ostatnou blízkou rodinou, mu bolo vytvorené prajné zázemie, ktoré mu umožňovalo a povzbudzovalo v jeho umeleckej fotografickej tvorbe a vlastnom profesijnom raste.

Nie je to ešte tak dávno, čo sme mohli majstra Lazišťana osobne stretávať, viesť s ním bežný dialóg ako s jedným z nás, či prehodiť vety týkajúce sa diania v obci, v spoločnosti, kultúre. Jeho pohľad bol pohľadom širokej, prajnej duše. Hrejivé slová a usmievavá tvár, nikdy nie prejavy hnevu, závidí, neúcty, tak sme ho poznali. Vrodená skromnosť mu

nedávala priestor hovoriť o sebe, naopak prajný záujem o druhých, snaha pomôcť dobrej veci, potešiť, odľahčiť ťaživejšie stránky života boli pre neho tak hlboko charakteristické. Dvoma slovami povedané, životný optimista.

Pravda, vlastenecké a sociálne cítenie boli pevnou pôdou pre jeho umelecké i občianske postoje. Nad tým všetkým ešte rozprestierala svoje krídla láska k fotografii, ktorú zhrnul do tohto vyznania:

„Pri vstupe do fotografického života neboli moje predstavy nikdy veľikáške, snažil som sa striasť módnou pýchou umeleckej. Nechcel som viac, než som mohol zmôcť. Z mojich snímok hovoria jasnou rečou veci pre nás poznané, verne zachytené, pravdivé a takto fotograficky zhodnotené. Pritom som mal na mysli ukázať Slovensko vo vzácnych dokumentoch dôstojné a monumentálne teda také, aké som ho prežil a videl pri svojich fotografických potulkách za posledné polstoročie. Ostal som natrvalo prikutý k rodným hrudám a nikdy som netúžil po svetových kolbištiach.“

Jeho tvorba prebiehala v tesnej blízkosti Karola Plicku a Pavla Socháňa. Hlavné blízke vzťahy k Plickovi, priateľovi, kolegovi i učiteľovi, ktorý sa podpísal na ňom najviac. Ako sám hovoril, u tohto veľikána fotografie vychodil životnú fotografickú akadémiu. Jemu, svojmu talentu a usilovnosti vďačí za rozvoj svojej umeleckej osobnosti, citlivo pozeráť na svet objektívom. Ako človek človekovi sa Karolovi Plickovi revanšoval okrem iného aj zostavením múzea s jeho menom v Blatnici.

Svoje prvé snímky Sučian a Malej Fatry mladý Eugen Lazišťan realizoval už r.1936. Po základnej vojenskej službe začal pracovať v Matici Slovenskej ako redaktor obrazových publikácií, následne ako šéfredaktor obrazových publikácií vydavateľstva Osveta. Od r.1953 až k odchodu do dôchodku v r.1983 pripra-

vil ako autor, spoluautor, zostavovateľ vyše tridsať publikácií, zredigoval vyše sto kníh a podieľal sa na grafickej úprave niekoľkých publikácií. V dôchodkovom veku ešte ďalej úzko spolupracoval v mladom vydavateľstve Neografie, kde sa tiež tešil mimoriadnej obľube a úcte.

Ťažisková bola publikácia Slovensko, ktorá bola vydaná v mnohých reprintoch a jazykových mutáciách. Taktiež niekoľko desaťročná spolupráca so samotnou tlačiarňou Neografia posunula vysoko hore jej latku kvality tlače a nárokov.

Lahostajnosť mu bola vždy cudzia, preukázať vedel aj svoje občianske postoje, ako príklad aj aktívnu účasť v Slovenskom národnom povstaní, po ktorého potlačení bol odvečený do zajateckého tábora v Nemecku. Po návrate sa plne angažoval tiež v miestnej organizácii SZPB. Pamätníci v Sučanoch ho tiež spomínajú ako vynikajúceho futbalistu, neskoršie funkcionára. Lyžovanie a turistika patrili v mladosti neodmysliteľne k jeho fotografickej výbave, s nimi prešiel celé naše horstvá a z toho vzniklo nespočet krásnych a unikátnych záberov prírody. Ľudová i mestská architektúra, tradície a zvyky, folklór i život s citom zachytený na fotografickom materiáli.

Plným právom ho teda radíme k zakladateľom profesionálnej umeleckej a dokumentárnej fotografie. Svojím dielom významne prekročil hranice Sučian, Turca aj Slovenska. Jeho práca bola veľkým prínosom pre celú našu spoločnosť. Jeho dielo a život si uctila aj obec Sučany ešte počas jeho života udelením čestného občianstva obce Sučany. Vďaka majstrovi Lazišťanovi za nadšenie a lásku k domovine, vďaka za tie tisíce kilometrov po krásnom Slovensku, vďaka za tú intuíciu a cit pretavené jeho fotoobjektívom do trvalého diela.

Miroslav Miert

Odhalenie pamätnej tabule Eugena Lazišťana.

Dňa 8.marca 2014 obec Sučany pri príležitosti nedožitých 97.narodenín zorganizovala odhalenie pamätnej venovanej tabule čestnému občanovi Sučian, majstrovi Lazišťanovi, na dome na Štúrovej ulici v ktorom býval, tvoril a prežil najväčšiu časť svojho plodného umeleckého života jedného z najznámejších fotografov Slovenska. Odhalenia sa zúčastnili desiatky obyvateľov obce a tiež jeho známych, priateľov, spolupracovníkov a zástupcov umeleckých kruhov,

u ktorých požíval zaslúženú úctu a pozornosť. Čestné miesto v prvom rade zaujali potomkovia a najbližšia rodina Lazišťanová.

Autorom pamätnej tabule je akad. sochár Peter Sulík, jej samotný text znie:

EUGEN LAZIŠŤAN
1917-2006
ZAKLADATEĽ SLOVENSKEJ
UMELECKEJ FOTOGRAFIE
AUTOR MNOHÝCH PUBLIKÁCIÍ
O SLOVENSKU
ČESTNÝ OBČAN SUČIAN

Pri odhalení jeho oficiálnu časť otvorila spevácka skupina Sučianka hymnickou piesňou Kto za pravdu horí, slávnostný prejav predniesol starosta JUDr. Petráš a nasledovalo samotné odhalenie tabule z tmavšie červeného mramoru s matným kovovým písmom. Táto časť bola následne ukončená piesňou Slovensko moje. Následne sa pozvaní hostia premiestnili do Základnej školy, kde od roku 2002 je inštalovaná pamätná izba Eugena Lazišťana s jeho vybranými fotografickými dielami, fototechnikou, ktorú používal a tiež časťou jeho bohatej knižnej publikačnej činnosti a v týchto priestoroch sa konala vernisáž so spomienkou na majstra a jeho dielo.

Miroslav Miert

Cesta do Ria

14 ročný žiak Základnej školy A. Dubčeka pre intelektovo nadané deti v Martine, Sučanec Martin Kraus, je na prvý pohľad obyčajný chlapec, no ukrýva sa v ňom veľký športový talent. Plávať začal ako 7 ročný, pretekárskemu plávaniu sa venuje od 9 rokov a od 11 rokov je nepretržite majstrom Slovenska v prsiarskych disciplínach.

• Ahoj, Martin, kedy si začal s plávaním?

Plávam od 7 rokov, najprv ma rodičia prihlásili na Základný plavecký kurz plávania v Martine. Tam mi potom tréner povedal, že by som mal ísť ďalej, takže som prešiel k druhej trénerke, u ktorej som bol 2 roky, potom som šiel k p. Hlavňovej a stále postupne vyššie a vyššie, až som začal chodiť na prvé sústredenia a prvé preteky. Teraz už mám šiesteho trénera.

• Aké boli tvoje prvé preteky?

Na moje prvé preteky, Majstrovstvá- Pohár žiakov kategórie C, som šiel do Handlovej. Tam som ale šiel s chrípkou a odplával som len raz, potom mi už bolo tak zle, že viac sa nedalo. Číže také kompletné prvé preteky boli až potom v L. Mikuláši, kde som skončil na 3. mieste na 200 m Prsia a získal svoj prvý diplom.

• Kedy teda prišli prvé víťazstvá?

Vyhrávať som začal už v roku 2011 a aj prvý titul majstra Slovenska som získal v tom roku. Na 100 m Prsia a 200 m Prsia, čo boli moje prvé majstrovské víťazstvá v Štúrove.

• A koľko víťazstiev už máš teda za sebou?

Všetky víťazstvá si ani nepamätám, ale rodičia mi dali na Vianoce spraviť knihu, tak podľa nej je to za 5 rokov 12 majstrovských titulov Slovenskej republiky a 2 krát prekonaný slovenský rekord na 50 m a 100 m Prsia v krátkom 25 m bazéne.

• Konkurencia na Slovensku je aká?

Na Prsia som v mojej vekovej kategórii najlepší, na Polohové preteky sú aj nejakí konkurenti, ale tam chcem ešte zamakať tento rok, aby som aj tam bol najlepší. Myslím si, že forma mi bude stúpať, ja sa budem snažiť poriadne trénovať a aj tréner sa určite bude snažiť o to, aby moja forma neklesala.

• V klube s ostatnými plavcami máte dobré vzťahy?

Áno, čo plávame štafetu, tak to sme dobrá partia, a aj preto sa nám darí v súťažiach. My spolu nesúperíme, ale navzájom sa podporujeme. Aj v klube, keď niekto vyhrá, tak sa pochválime, nie je

tam nejaká nevráživosť alebo niečo také.

• Máš nejaké vzory medzi plavcami?

Na Slovensku je dobrý prsiar Tomáš Klobučník. Na neho by som sa chcel postupne dotiahnuť. Čo sa týka svetového plávania, tak tam je mojim idolom najlepší prsiar na svete Cameron van der Burgh.

• Ako často trénuješ?

Tréningy máme 6 dní v týždni, teraz už aj dvoj- fázové, čo znamená, že ráno trénujeme hodinu a poobede ešte dve hodiny. K tomu máme aj jeden deň tréning v telocvični. Voľnú máme len nedeľu.

• Ako pri toľkých tréningoch stíhaš školu?

So školou nemám žiadny problém, učenie mi ide. Aj keď máme dlhšie sústredenia, tak učiteľmi mi vychádzajú v ústrety a ani vtedy nemám problémy dobehnúť to, čo zatiaľ v škole preberali.

• A voľný čas máš ešte nejaký?

Nie, ale keď neplávam a ani sa neučím, tak tráviem čas s otcom v garáži, s motorkou alebo na rybách.

• Nie je ti to niekedy ľúto?

Aj mi niekedy bolo, keď som videl ostatných chalanov sa hrať na ceste a ja som musel s rucksakom ísť na tréning. Ale vždy to prešlo, keď som si uvedomil, čo všetko som už dosiahol a čo všetko ešte dosiahnuť môžem. A mama ma neobmedzuje, ak by som aj nechcel plávať, tak môžem robiť aj niečo iné, akurát nesmiem sedieť doma. Musím mať v škole dobre výsledky, to je základ a potom si najst aj nejakú inú aktivitu, keby som už nechcel plávať.

• Baví ťa aj plávať rekreačne?

Na kúpalisko nechodím, tam som bol raz a bola tam taká chladná voda, že ma to odradilo. A na prírodných plochách ..... no tam mám taký divný pocit. Keď plávam v bazéne, vidím s okuliarmi na dno a aj všetko dookola. V prírode je to niečo ako fobia, nemám pocit istoty, že sa môžem odraziť od dna. Nemám z toho dobrý pocit, že neviem, na čo môžem stúpiť. Mávajú to viacerí plavci. Majú zafixované, že všetko vidia a tu nevidia.

• A baví ťa aj iné športy?

Ani nie, zahrám si síce, čo príde, ale moc ma to nefascinuje. Určite nie tak, aby som si napríklad pozrel futbal v telke. Veľmi ma ale iné športy ani nebavia, hlavne nie tie kolektívne. Ja som skôr individualista.

• Chceš v plávaní pokračovať?

Ak sa mi bude dariť tak ako doteraz, tak určite áno.

• A aké máš ciele?

No ak sa budem aj naďalej zlepšovať a postupovať tak ako doteraz, tak mojim cieľom a snom je účasť na olympiáde v 2016 v Rio de Janeiro. ©

• No tak to klobúk dolu, to je krásny cieľ. Aké sú tam podmienky účasti, čo musíš splniť, aby sa ti to podarilo?

Najprv treba splniť reprezentačný čas. Ten čas som už v podstate splnil, ale mal som len 13 rokov, čiže som ešte na reprezentáciu nedosiahol vek. Tam budem môcť ísť až od septembra. A potom

ďalej sú podmienkou tiež časy, ktoré treba splniť, ale ak pôjdem takto výkonnostne ďalej, tak sa neobávam, že by som to nedosiahol.

• A teraz najbližší cieľ, najbližšie preteky?

Najbližšie preteky sú teraz v podstate skoro každý víkend, väčšinou sú to už preteky s medzinárodnou účasťou, kde už mám možnosť bojovať aj s konkurenciou zo zahraničia. Najbližší cieľ je, že by som chcel byť najlepší v Polohových pretekoch v 200 m vo svojej vekovej kategórii na medzinárodných pretekoch. To by som chcel vyhrať. Forma mi teraz zase stúpla, čiže obhájiť tie Prsia, čo mám a vyhrať Polohové preteky.

• Poďme ale aj k prozaičkejšej téme. Je plávanie finančne náročné alebo stačia len plavky a uterák, ako si veľa ľudí myslí?

Vôbec nie. Finančne je všetko v réžii rodičov od platenia tréningu až po štyri sústredenia ročne. Na každých pretekoch je tiež treba platiť štartovné a popritom ubytovanie a stravu. No a poriadne pretekárske plavky stoja aj 250 €, k tomu je treba okuliare, čiapku, ktoré tiež nie sú najlacnejšie.

(Martinova mama) Smola slovenského plávania, že nie je finančne a ani mediálne podporované, čo stráca na príťažlivosti pre možných sponzorov. Ani mesto Martin dostatočne finančne nepodporuje plavecký klub vzhľadom na to, aké výsledky klub dosahuje na domácej ale aj zahraničnej pôde. Niečo ale dostávajú z Útvaru talentovanej mládeže, tak to pokryje aspoň nejaké výdavky. A okrem toho si zháňame sponzorov, kde sa dá.

• Čo by si chcel ešte dodať?

Na záver by som chcel poďakovať trénerovi J. Mikolášovi, že ma takto vytrénoval. To on zo mňa urobil takého plavca, akým som. On má výborné skúsenosti. A samozrejme sa chcem poďakovať aj mojim rodičom, bez ktorých by sa mi určite takto nedarilo. No a ten, kto by mal záujem venovať sa plávaniu, nech navštívi aj stránky plaveckého klubu Martin na www.pkmartin.sk.

My z redakcie prajeme Martinovi veľa úspechov a hlavne, nech sa podarí ta olympiáda!
Lenka Orelová

Na pretekoch v Trenčíne Martin vytvoril v disciplíne 50 m Prsia nový slovenský rekord 13-ročných.

Lavína

Tradíciou býva, že ulice, námestia nesú mená významných osobností politického, kultúrneho, vedeckého života, ale v horách je týchto pomenovaní oveľa menej, skôr poriadko. Ani ma momentálne nenapadá štít, ktorý má u nás pomenovanie po nejakom významnom dejateľovi. Hádám len v minulosti, v 50tych rokoch, nejaký iniciatívny blb navrhol, aby sa náš Gerlach volal po Jozefovi Visarionovičovi (Stalinov štít).

Ešteže Rysy ostali Rysmi, aj keď tam údajne vystúpil ďalší z ruských hrdlorezov – Vladimír Iljič. Dokonca sme mu tam inštalovali aj pamätnú tabuľu, hoci sa ukázalo, že Iljič na Rysoch nikdy nebol. Ostali tam po ňom len krvavé stopy, zvečnené na skalách, ktoré pravda až po revolúcii nakreslili nezbední turisti v réžii Viktora Beránka. Spolu s Tónom Marcom posledný to králi „Kráľovstva Rysov“. Tóno bol môj spolužiak na fakulte v Bystrici. Už vtedy liezol, chudák, mal takú smolu, že keď v Rodopoch vypadol zo steny, rok chodil s ovisnutými rukami, ktoré sa mu hompáľali vedľa tela ako nejakej handrovej bábiky. Tóno mal poranené nervy pod pazuchami, odvtedy sú hádam úväzky pod zadkom. Píše poviedky z našich dejín, aj som zopár čítal, myslím, že v šiestackej literatúre. Celkom fajn mu to piše.

Ani dnešní politici v ničom nezaostávajú za tými z minulosti. Spomeniem jedného, ktorý sa v televízore lúčil s národom pesničkou: „s Pánom Bohom, idem od vás.....“ Ten vykúril Petra Hámora na Čomolungmu (Mt. Everest) pribalil mu vlajku HZDS. Ako sa mi to začalo rýmovať. Chudák Peter, doteraz má z toho všetkého trauma a dlho vysvetľoval kamarátom z JAMESU, kým mu odpustili túto nerozvážnosť. Otec vlasti musel hlboko načrieť do stránickej a možno aj štátnej pokladnice. Škoda, že sa nestihol dať odfotiť a vyretušovať – mohol na Evereste, pri tejto slávnej vlajke byť aj jeho portrét. Iste najšťastnejší by však bol, keby tá fotka bola v životnej veľkosti, taká aká predstavuje policajtov na frekventovaných križovatkách. No len si to predstavte, Vladimír Mečiar objímajúci Hámora na Evereste ovenčený z každej strany vlajkami štátotvornej strany. No trochu mi pri týchto predstavách unikla naša slovenská štátna vlajka, na ktorú otec národa akoby bol pozabudol. Ešteže Peter ju pribalil do batoha a na Evereste mali vlajky dve.

A to som nespomenul nášho bývalého pána prezidenta (Schuster), ktorý dostal skvostný nápad. Chcel sa stretnúť a rokovať na Gerlachovi s kolegami z Vyšegrádskej štvorky. Len vtedy mali Tatranci z horskej pohov. Starý Laco Kulanga začal znovu trénovať, oprášil krosná, na ktorých vyniesol svetový rekord (150kg), aby tam mohol pánov prezidentov vyniesť. Laco Kulanga, tento územčistý horal má také nohy do O, závistou môže blednúť každý jeden futbalista. Ba povedal by som, že keby mu pomedzi neprešiel aj nejaký subtílny medveď, Laco by to určite ani nezbadal. A ak mi neveríte, choďte sa pozrieť na Skalnatú chatu, kde doteraz chatárči. Chatár, ktorý modeluje na Rainerke zo snehu Betlehem a veľkonočné vajce je Peter Petras, ten je z iného cesta. Keď sme boli posledne na Rainerke, urobil som si riadny trapas. Oslovil som pána Petrasa – pán Rainer. Peter to dobre počul, ale ako inteligentný človek nedal nič na seba znať a pokojne bez opravy nám nalial rumík a len tak akoby pre seba prehodil, že pán Rainer je už niekoľko desiatok rokov na pravde božej. Vtedy mi to došlo a verte, či nie, hanbil som sa ako pes za svoje prerieknutie.

Srandičky.... Do smiechu však nebolo chalanom, ktorí špekulovali nad špeciálnym výťahom pre pánov prezidentov. Len ten náš si nerobil problémy, stretnutie zrušil a odletel do Amazónie fotiť krokodíly, samozrejme za peniaze nás, daňových poplatníkov. Aj tak sa dá. Nuž, tak je tomu, keď chcú niektorí byť pápežskejší než sám pápež! Pretieklo veľa vody dole Váhom a chvála Bohu, je to už za nami. „Visarionovič“ je opäť Gerlachom a všetko sa ako v rozprávke na dobré obrátilo. Naozaj?

Ale akosi som odbočil. V Malej Fatre ma napadá Lehmanovo sedlo, pod Magurou alebo v Tatrách Kartarikov žľab, vo svete Mt. Everest. Je to preto, že ľudí, ktorí chodia po horách, ani len nenapadne sa takto zviditeľňovať a pre nebožtíkov, ktorí v horách zahynuli, máme symbolické cintoríny.

Ale čo so žijúcimi? NO tak to je problém.

S Pamperom ma zoznámil Maroš na Vendovke. Ludomil, ktorý je neprehliadnuteľný svojim zjavom. Myslím tým jeho prešedivelé háro s kozou briadkou tej istej farby. Tóno je aj výborný gitarista a ešte lepší stolársky „fajňšmeker“. Pesničky sprevádzané gitarou a ústnou harmonikou v podaní Pampera dávali posepeniam na Vendovke neopísateľnú atmosféru. K Tónovi som mal blízko aj preto, že sme mali deti rovnakého veku, ktoré nás sprevádzali pri našich výstupoch na Malofatranské kopce. Je jedným z mála umelcov, ktorí majú blízko k horám, hlavne v mladšom veku sme spolu s našou perepúťou trávili veľa času v našej krásnej Fatre. V zime sme obyčajne lyžovali na Meškálke alebo známou trasou z Kriváňa na Mojský grúň a dole Lievikom k Vendovke. Niektorí to zlyžovali raz, tí zdatnejší aj viackrát (dvakrát). O rekordoch neviem a ani sa nerobili žiadne štatistiky ani záznamy, takže najviac ostalo dva krát.

Na jar sa vždy koná rozlúčka so snehom. To sa lyžuje z Mojského grúňa do Studenca až skoro po potok, potom pekne krásne „šľapcugom“ po schodíkoch zo snehu nazad a znovu dolu. Je pri tom vždy kopec srandy, hlavne vtedy, keď sa niekomu podarí pristáť v kosodrevine. Keď už boli šľapacie lyže, lyžuje sa aj z Kriváňa východnou stranou do Studenca a potom na pásoch sa šľape na Mojský grúň, odtiaľ zjazd k Vendovke. Nádhera, hlavne keď svieti jarné slnko, dá sa to spraviť aj v trenírkach. Nedoporučujem, lebo si budete liečiť zadok tak ako ja, keď sa mi ho podarilo zošminglovať na ostrom jarnom firne. A nielen zadok, ale odniesol si to aj lakeť, líce a aj nos nevyzeral najlepšie. Takto sa zabávame jeden prekrásny jarný deň na Malofatranských lyžiarskych terénoch a je nám špicovo. Lyžovačka je to prekrásna, ani sa nám nechce ísť obedovať, lebo je tu pod Kriváňom naozaj fajn. Len predstava vône guláša, ktorý tradične varí Daňo, nám udiera do nosa. Veď poobede pôjdeme znova. Apropos Daňo, ten nelyžuje, niežeby sa nevedel, to vie, ale v minulosti pri zjazde z Vendovky tak nešťastne objal statný smrek, že si to odniesli obidve jeho kolená. Ešte, že nenarobil viac škody a nezrútil ten smrek. „Srandičky, sandičky“, jemu asi vtedy do smiechu nebolo, lebo prišiel o menisky na oboch kolenách. Aspoň nám má kto variť guláš.

Poobede po sieste opäť šľapeme na Kriváň. Odmenou sú nám prekrásne pohľady na celý Turiec, kus Liptova, Oravy, Západné Tatry a kosi poznamená, že rozoznáva obrisy severnej Moravy, teda Jizerské hory s Ještědom. Neviem, čo napadlo Pampera. Mnohokrát mi o tom rozprával, ale v tom momente, keď sa spustil juhozápadným žľabom z Kriváňa, bola to len predstava výbornej lyžovačky. Ostatní sme ani nezbadali, kedy „ufujazdil“. Z kochajúcich pohľadov nás vytrhlo volanie o pomoc. Išli sme sa pozrieť a zbadali sme odtrhnutú lavínu, z ktorej trčal sivovlasý Pamper pripomínajúci snehuliaka. Mával jednou palicou a kričal, aby sme ho išli vyslobodiť. Opatrne zlyžujeme k nemu a je nám aj do smiechu, keď vidíme zúboženého Pampera po pás v lavíne, ktorý sa nemôže ani len pohnúť. Akosi sa nikto z nás nehnú do jeho záchrany. Skôr sa pridúšame od smiechu nad nemohúcnosťou akou sa snaží vyprostiť spod lavíny. Nakoniec sme sa nad ním zľutovali a vytiahli ho zo snehu. Chvála Bohu, pobolieva ho len rameno a odniesla si to len jedna lyža a po druhej palici niet ani stopy, hoci sme prehládali celú lavínu. Niektoré poznamená, že nech si miesto označí a na jar ju tam určite nájde. Nuž, dobrá rada je niekedy nad zlato. Večer na chate už s úsmevom hodnotíme dnešný deň, hoci musím priznať, že nám v prvom momente, keď sme zbadali, čo sa udialo, nebolo všetko jedno. Pamper je už skoro celkom fit a veselo brnká na gitare. Ktosi utrúsil, že žľab, ktorý Pamper zlavínoval, by sa mal nazývať po ňom. Všetko sme to zapísali do kroniky a a žľab dostal názov „Pamperov“.

„Pamperov žľab“ nenájdete nikde v mapách, je zapísaný len v myšliach tých, ktorí tam vtedy boli a teraz, milí čitatelia, viete o ňom aj vy. No a tak sa Tóno zvaný Pamper pridá k tým z mála, ktorí majú na horách po sebe pomenovaný prekrásny kút Malej Fatry.

Ale to až niekedy inokedy, v ďalšom príbehu z Vendovky.

J. Pánik